Teknologiateollisuus

10.5.2022

Kirjallinen asiantuntijalausunto eduskunnan ympäristövaliokunnalle:

E 56/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: EU:n kestävän rahoituksen taksonomia: Ilmastoa koskevaa delegoitua asetusta täydentävä delegoitu asetus koskien ydinenergia- ja maakaasutoimintoja

EU:n komissio on täydentänyt joulukuussa 2021 voimaantullutta taksonomian ilmastoa koskevaa delegoitua asetusta ydinenergia- ja maakaasutoiminnoilla.

Ollakseen taksonomian mukainen ydinvoimalaitoshankkeella on oltava suunnitelma korkea-aktiivisen jätteen loppusijoituslaitoksesta, joka olisi toiminnassa vuoteen 2050 mennessä. Suunnitelmassa tulee kuvata loppusijoituslaitoksen rahoitusjärjestelyt sekä tekniset ratkaisut käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisten jätteiden käsittelylle.

Uusien ydinvoimaloiden rakentaminen ja turvallinen käyttö olisi siirtymätoimena taksonomian piirissä silloin, kun jäsenvaltioiden viranomaiset ovat myöntäneet rakennusluvan vuoteen 2045 mennessä.

Taksonomian kriteerien mukaan ydinvoimalaitoksen tulee vuodesta 2025 alkaen hyödyntää niin sanottuja ”onnettomuuksia kestäviä polttoaineita” (accident tolerant fuel, ATF). Kriteereissä ei kuitenkaan määritellä, kuinka ATF-polttoaineet poikkeaisivat teknisiltä ominaisuuksiltaan nykyisin käytössä olevista kehittyneistä ydinpolttoaineista. Suomessa Säteilyturvakeskus ei ole hyväksynyt esitettyjä ATF-polttoaineita eikä niitä ole tällä hetkellä kaupallisesti saatavilla. Tältä osin delegoitu asetus on huonosti laadittu.

Jäsenvaltioiden viranomaisten viimeistään vuonna 2040 hyväksymät olemassa olevien ydinvoimalaitosten muutokset niiden turvallisen käyttöiän pidentämiseksi ovat siirtymätoimena taksonomian piirissä.

Maakaasulla tuotettava energia on taksonomian piirissä ilman erillistä takarajaa, jos päästöt jäävät alle 100 gCO2/kWh päästörajan. Käytännössä laitoksella pitäisi olla käytössä hiilidioksidin talteenotto tai sen pitäisi hyödyntää maakaasun rinnalla vähäpäästöisiä polttoaineita kuten biokaasua tai power-to-x -metaania, jotta päästöt jäisivät alle 100 gCO2/kWh.

Taksonomian piiriin hyväksytään myös sellaiset maakaasulaitokset, joiden päästöt ovat alle 270 gCO2/kWh ja käyttölupa on myönnetty viimeistään vuoden 2030 loppuun mennessä. Ehtona on, että laitos siirtyy käyttämään uusiutuvia kaasumaisia polttoaineita tai vähähiilistä power-to-x -metaania viimeistään vuonna 2035.

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Teknologiateollisuus

10.5.2022

Ollakseen sähköntuotannossa taksonomian piirissä maakaasulaitoksen on todistettava, ettei korvaavaa energiaa ole mahdollista tuottaa uusiutuvilla vaihtoehdoilla. Lisäksi toiminnan tulee korvata tuotantoa, jossa käytetään kiinteitä tai nestemäisiä fossiilisia polttoaineita.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen osalta tekniset arviointikriteerit edellyttävät, että ydinenergiaa ja maakaasua käyttäviin laitoksiin kohdistuvat olennaiset ilmastoriskit arvioidaan uusimpaan tieteelliseen tietoon pohjautuen ja että arvioitujen riskien vähentämiseksi ja hallitsemiseksi suunnitellaan ja toteutetaan ennakoivia sopeutumistoimia, joiden vaikutuksia seurataan.

Delegoidussa asetuksessa lisätään yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen (PIE-yhteisöjen) tiedonantovelvoitteita. Yhteisöjen tulisi 1.1.2023 alkaen julkaista muun kuin taloudellisen tiedon raportissaan tietoja siitä, kuinka paljon taksonomian kriteerien mukaista ydinvoima- ja maakaasuliiketoimintaa sillä on sekä myös raportoida ydinenergia- ja maakaasuliiketoiminnasta, jotka eivät täytä taksonomian asettamia kriteerejä.

Suomen kannalta maakaasua koskevilla taksonomian kriteereillä ei ole merkittävää vaikutusta. Taksonomiaan on sisällytetty säätö- ja varavoimana käytetty maakaasu hyödyntäen hiilibudjettiajattelua, jossa laitoksen päästöjen tulee olla alle 550 kgCO2/kW 20 vuoden aikavälillä. Tällä voi olla myönteinen vaikutus suomalaiselle vientiteollisuudelle, joka toimittaa maakaasukäyttöisiä säätö- ja varavoimaloita.

Ydinenergian osalta kriteerit ovat niin tulkinnanvaraisia, ettei suomalaisen sähköntuotannon taksonomian mukaisuudesta ole mahdollista tehdä kunnollista arviota. Vaikutusten arvioimiseksi Suomen on vaadittava komissiolta lisäselvityksiä taksonomian kriteerien tarkasta sisällöstä.

Teknologiateollisuuden mielestä on tärkeää, että ydinvoima ja maakaasu on otettu taksonomian piiriin vaikkakin epäselvin kriteerein. Voimalaitoshankkeet ovat pääomavaltaisia ja usein rahoituksen saaminen kohtuullisin ehdoin on tärkeä edellytys investointien toteuttamiseksi.

Delegoitua asetusta käsitellään neuvostossa ja parlamentissa kokonaisuutena eikä sen sisältöä ole mahdollista muuttaa. Tästä syystä Teknologiateollisuus yhtyy Suomen kantaan, että puutteistaan huolimatta täydentävä delegoitu asetus hyväksyttäisiin.

Lisätietoja:
Martti Kätkä – johtava asiantuntija, energiapolitiikka
p. 050 380 4496, martti.katka(at)teknologiateollisuus.fi